

Posudek vedoucího na diplomovou práci Marty Rudolfové Umírání a smrt z pohledu pracovníků v sociálních zařízeních

Autorka pojala frekventované obecní téma umírání a smrti konkrétním způsobem, a zaměřila se na postoje pracovníků v sociálních zařízeních k tomuto fenoménu. Problematika je rozpracována prostřednictvím dvou částí a sedmi kapitol interdisciplinárně, prostřednictvím filosofických, sociologických, psychologických, teologických a etických přístupů. Vše je zarámováno do kontextu současného převládajícího konzumního způsobu života, kultu mládeže a tak častého útěku před smrtí a umíráním.

Teoretický rozbor začíná pohledem křesťanství na proces umírání a místem křesťanské sociální práce v něm. V kapitole nazvané Člověk v dnešní době je zmíněn zdánlivý paradox, v přelidněných městech se zvyšuje počet opuštěných lidí a v důsledku toho i smrt změnila podobu, byla předána institucím (s.13). Ovšem i pro tuto oblast platí princip lidské důstojnosti, který nejednou ustupuje do pozadí, protože umírání se stává věcí odborníků a lékařské techniky. Současné existuje i opačná tendence, snaha o „zlidštění“ smrti. V procesech spojených se stárnutím a umíráním mají své nezastupitelné místo sociální pracovníci, zejména v případech, že jde o krize spojené se závažným onemocněním.

Autorka věnuje samostatnou kapitolu komunikaci s těžce nemocnými a umírajícími z hlediska požadavků sociální práce, vyjádřených prostřednictvím platných standardů. Zdůrazňuje možnosti komunikace k dosažení přijetí blízké smrti a analyzuje postup zejména z hlediska klienta.

V kapitole nazvané Blízkost smrti a etické aspekty se nejen formálně, ale i fakticky zabývá konkrétními souvislostmi vztahu k pacientům, zdůrazňuje význam etického chování pracovníků a etických aspektů ukončení léčebných procedur. V tomto kontextu je připomenuté místo paliativní péče. Šestá kapitola teoretické části je věnována hospicové péči a jejím etickým souvislostem. Logicky se nevyhýbá takovým tématům jako eutanázie a sebevražda.

Praktická část je věnována analýze názorové sondy na problematiku smrti a umírání v okruhu pracovníků zařízení hospicového typu a domovů pro seniory. Do konečného zpracování se dostalo celkem 80 dotazníků. Ze zjištěných poznatků určitě stojí za pozornost názor na eutanázii. Mezi pracovníky domů pro seniory takovou možnost připouštějí téměř dvě třetiny (63 %), zatímco v hospicích je to necelá čtvrtina (23 %). Další významná názorová odlišnost se objevila v hodnocení možnosti pracovníků v sociálních zařízeních pomoci lidem smířit se se smrtí. V domovech pro seniory připustily takovou možnost necelé dvě třetiny (64 %), v hospicích 90 % dotázaných. O tom, že víra v Boha může pomoci člověku v průběhu umírání a smrti se vyslovily tři čtvrtiny respondentů z domovů pro seniory a prakticky všichni oslovení pracovníci z hospiců.

Autorka v předloženém textu nejen, že podrobně charakterizovala pohledy různých teoretiků na umírání a smrt, ale prakticky přiblížila i názory pracovníků, kteří pečují o tuto skupinu klientů.

Splnila obsahové i formální náležitosti spojené s přípravou diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 4.května 2010

dr. Ján Mišovič, CSc. . .